

Anna Zakościelna, Halina Taras

Strzyżów, st. 28, gm. Horodło, woj.
zamojskie, AZP 85-95/8

Informator Archeologiczny : badania 29, 25-26

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sko-lubelskiej ceramiki malowanej, pojedynczy pochówek grupy masłomeckiej z okresu wpływów rzymskich.

Badania skoncentrowano w południowo-zachodniej części wyniesienia. Zbadano obszar o powierzchni ok. 700 m². Stratyfikacja warstw na stanowisku jest bardzo uproszczona na skutek silnej erozji stokowej. Współczesny humus sięga do głębokości 20-25 cm, poniżej występuje kremowżółty leas calcowy, w którego stropie pojawiają się drobne wapienne „lalki”.

Badania przyniosły odkrycie trzech pochówków kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, w różnym stopniu zachowania, oraz odosobnionego pochówku grupy masłomeckiej.

Grób nr 4/1995 krył szkielet dorosłego mężczyzny złożony w pozycji skurczonej na prawym boku, głową na południe. Mimo iż natrafiono nań tuż pod współczesnym humusem, zarówno szczątki ludzkie, jak i wyposażenie grobu zachowały się w dość dobrym stanie. Zmarłemu złożono do grobu 4 naczynia, 2 narzędzia krzemienne, topór rogowy i szydło kościane.

Grób nr 5/1995 zachował się jedynie w postaci skupiska pięciu naczyń. Szkielet i pozostałe elementy wyposażenia (o ile istniały) zostały całkowicie zniszczone przez rów strzelecki.

Grób nr 6/1995 — w ten sposób zinwentaryzowany został niewielki współczesny wkop, do którego zrzucano pokawałkowane kości długie dwóch osobników dorosłych. W tej samej ćwiartce natrafiono na zarysy krzyżujących się rowów strzeleckich. Grób lub groby kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej zniszczone zostały zapewne w czasie kopania tych rowów. Większość szkieletów i wyposażenie grobowe uległo zniszczeniu.

Grób I/1995 krył szczątki dorosłego mężczyzny, którego pochowano w pozycji wyprostowanej na plecach, głową na północ. Zmarłego wyposażono w trójwarstwowy grzebień rogowy typu I/4 Thomas, brązową sprzączkę do pasa wraz z okuciem końcówki, 4 wisiorki wiaderkowate proste i przedmiot w kształcie miniaturowej łyżeczki. Grób datowany na połowę III w. n. e. związany jest z grupą masłomecką.

Po dwóch sezonach badań, mimo rozpoznanej dużej powierzchni, trudno jeszcze wnioskować o układzie grobów na cmentarzysku i jego wielkości. Stwierdzić można jedynie, że zakładane były w dość dużych odległościach od siebie. Istnieje perspektywa badań północnej i wschodniej części wyniesienia, które powinny przynieść odpowiedzi na te pytania.

Pochówek grupy masłomeckiej nie wyznacza kolejnego cmentarzyska, jest obiektem odosobnionym.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

Strzyżów, st. 28
gm. Horodło, woj. zamojskie
AZP 85-95/8

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii

Badania prowadziły dr dr Anna Zakościelna i Halina Taras. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Osada kultury pucharów lejkowatych, cmentarzysko kultury strzyżowskiej.

Stanowisko położone jest w strefie krawędziowej doliny Bugu, na kulminacji rozległej formy terenowej o ekspozycji generalnie południowej, utworzonej przez dwa wąwozy rozcinające krawędź wysoczyzny lessowej. Przewyższenie ponad terasę nadzalewową wynosi w tym miejscu niewiele ponad 30 m. Oddalone jest ok. 400 m na wschód od cmentarzyska na st. 27/9.

Badaniom ratowniczym poddano centralną partię kulminacji w miejscu, gdzie na powierzchni pola natrafiono na kości ludzkich kończyn dolnych. W wykopie o powierzchni 14 m² odkryto 4 groby ludzkie w różnym stadium destrukcji. Najpłycej położony grób nr 1

zawierał pozbawioną czaszki i kości kończyn dolnych górną partię szkieletu dorosłego osobnika, przy którym nie zarejestrowano wyposażenia grobowego. Jeśli istniało, zostało zniszczone, tak jak większość szkieletu. W odległości 120 cm na południe od grobu nr 1, na głębokości 32-40 cm, odkryto grób nr 2, który krył szczątki dziecka w wieku Infans II, złożone w pozycji wyprostowanej na plecach, głową na zachód, w prostokątnej jamie o wymiarach 164 x 65 m. Zmarłego nie wyposażono w dary grobowe. Grób nr 3 znajdował się 120 cm na południowy wschód od poprzedniego, na tej samej głębokości. W obszernej jamie grobowej (192-200 x 83-104) o zarysie trapezowatym spoczywał szkielet mężczyzny w wieku Maturus, ułożony wzdłuż osi wschód-zachód, głową na zachód. Przy zmarłym nie stwierdzono wyposażenia grobowego. W północnej części wykopu, w odległości 60 cm od grobu nr 1, na głębokości 45-50 cm, natrafiono na grób nr 4. Mocno zdekompletowane szczątki kobiety w wieku Maturus tworzyły liniowy układ wzdłuż osi południowy zachód-północny wschód na długości 200 cm, zamknięty z dwóch przeciwległych kierunków kubkiem (południowy zachód) i amforą (północny wschód) kultury strzyżowskiej. Szczątki złożone są w układzie nieanatomicznym, choć w części północno-wschodniej przeważają kości górnej partii szkieletu, zaś w części południowo-zachodniej — dolnej.

Do czasu opracowania materiały i dokumentacja przechowywane będą w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania powinny być kontynuowane.

Szestno, st. 2 „Ptasia Wyspa”, gm. Mrągowo, woj. olsztyńskie — patrz: wczesna epoka żelaza
 Święty Wojciech, st. 10a, gm. Międzyrzecz, woj. gorzowskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu
 Wysoka, st. 1, gm. Łañcut, woj. rzeszowskie — patrz: wczesna epoka brązu

Zajki, st. 1
 gm. Trzciannie, woj. łomżyńskie
 AZP 36-81/—

Muzeum Okręgowe w Białymstoku

Badania prowadził mgr Jerzy Maciejczuk. Finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Obozowiska: mezolityczne, neolityczne, z wczesnej epoki brązu oraz ślady osadnictwa pradziejowego.

Stanowisko położone jest na rozległej wydmie, wyniesionej ok. 2-4 m ponad dolinę zalewową Narwi, ok. 250 m na zachód od współczesnego koryta rzeki. Zajmuje powierzchnię ok. 4 ha. Obszar ok. 1,5 ha, pozbawiony roślinności, tworzy rozległą misę deflacyjną. Pozostałe części wydmy wykorzystywane są rolniczo jako pola uprawne i pastwiska. W obrębie misy deflacyjnej widoczne są na powierzchni wyraźne skupiska materiału zabytkowego (fragm. ceramiki, krzemienie i kamienie) oraz ślady po paleniskach.

Badaniami objęto środkową część stanowiska w obrębie misy deflacyjnej. Zebrano ok. 15 000 zabytków z powierzchni 136 m². W materiale krzemiennym można wyróżnić: elementy wczesnomezolityczne (kultura komornicka) — 28 tylczaków, ostrze sowterskie, 4 rdzenie odłupkowe, 3 krępe trójkąty rozwartokątne, 1 krępy półksiężyc; elementy późnomezolityczne (kultura janisławicka), w tym: 4 smukłe trójkąty, pazur, wiórowiec; elementy kręgu kundajskiego, w tym: wiórki mikroretuszowane, wkładki retuszowane, ryłce, rylczaki.

Materiał ceramiczny odkryty na stanowisku wykazywał duży stopień zniszczenia i rozdrobnienia, i można go łączyć z kulturami schyłkowego neolitu i wczesnej epoki brązu: niemeńską, sznurową i trzciniecką. Kilka silnie zniszczonych fragm. ceramiki można datować jedynie na okres nowożytny.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.